

Arbeiði til allar hendur...

Stórt byggivirksemi og harvið nógvir útlenskir handverkarar í Føroyum. Hvussu ávirkar hetta hvørt einstakt arbeiði. Tann ið letur arbeiðið gera. Lønarlagið. Hin føroyska handverkaran í dag og í framtíðini. Hvussu við skattaviðurskiptunum hjá útlenskum fyrítøkum og arbeiðarum og landsbúskapin sum heild.

Hetta eru spurningar, sum mong seta sær í dag. Nakra fullfíggaða mynd av hesum kunnu vit ikki geva í eini tilíkari grein, men vit hava roynt at kanna okkurt hesum viðvíkjandi.

Byggivirksemið er í dag stórt kring alt landið. Serliga í høvuðsstaðarumráðnum, og nógv spyrja hvat alt hetta skal enda við. Fer hetta at halda fram og um ikki, hvat so. Hvør stendur so eftir við sviðið soð?

Bert í Havn eru hesi stórarbeiði í gerð:

Havnaútbygging við eystaru kei og grótbrotið á Glyvursnesi í samband við havnaútbyggingina, vatnverkið í Villingardali, Ellis- og røktarheim, brennistøðin, sethúsabygging í Berjabrekku og um stutta tíð verður farið undir at byggibúgva ídnaðarøkið á Sandvíkarhalla og havnaøki á Sundi við ídnaðarbygningum, umframt nógv vegaarbeiði — fyri ikki at tala um ætlaða flogvøllin!!!

Bert tey stóru arbeiðini, sum í løtuni eru í gerð, eru fyri tilsamans nógvar hundrað miljónir.

Tað eru so langt frá nógmið av føroyskum handverkarum til hesi arbeiði. Byggivirkini hava tí einki annað í at velja enn at biðja fremm- anda arbeiðsmegi koma til hjálpar.

Gjalda ikki eina krónu í skatti

Er talan um útlenska fyrítøku, sum ikki hevur heimstað í Føroyum og sum hevur arbeiði í minni enn 6 mánaðir, rindar hvørki fyrítøkan ella arbeiðsfólkið eina einastu krónu í skatti til føroyska lands- ella kommunukassan

Ein útlensk fyrítøka verður biðin um at gera eitt ávist arbeiði í Føroyum.

Tað kann vera fyri fleiri milliðinir.

Fyrítøkan kemur til Føroya við maskinum og fólki og fer undir arbeiðið.

Arbeiðið er ætlað at vara 9—10 mánaðir, men felagið vil sjálvandi hava arbeiðið frá hondini skjótast gjørligt. Teir biðja fólkið arbeiða yvirtíð.

Tað hevur arbeiðsfólkið einki imóti. Tess meira í teirra part uppá styttri tíð og skjótari sleppa teir heimaftur.

Arbeiðið gongur væl og er liðugt eftir sløkum seks mánaðum.

Hann, ið letur arbeiðið gera, fær eftir lokið arbeið rokning frá skrivstovuni í útlandinum, og rindar.

Útlenska felagið fer heimaftur eftir fullgjørt verk.

Stjórin í felagnum er væl nøgdur. Arbeiðsfólkið er vælnøgt og vónandi eisini hann, ið hevur fingið arbeiðið gjørt.

Men hvat fær lands-

kassin. Ikki eina einastu krónu.

Soleiðis kann tað ganga, og fleiri dømi eru um hesa søgu.

Vit kunnu eisini taka eitt annað dømi, sum heldur ikki er tikið úr leysum lofti:

Ein stór fyrítøka í Føroyum átekur sær eitt arbeiði. Eisini fyri nógvar milliðinir.

Teir hava sjálvandi ikki nógmið av t.d. timburmonnum, men teir hava hoyrt um danska fyrítøku, sum hevur specialiserað seg í at »skaffa« fólki til ávísar uppgávur.

Teir so gera, og eitt lið av útlenskum handverkarum er á veg til Føroya.

Timburarbeiðið er kanska helvtin av øllum arbeiðinum, og verða hesir lidnir eftir sløkum seks mánaðum.

Fara so heimaftur, og felagið í Føroyum rindar donsku fyrítøkuni rokningina.

Hvat fær landskassin í skattakrónum frá hesum útlenska liði? Ikki eina krónu. Hvørki frá útlensku fyrítøkuni ella frá nøkrum av timburmonnum.

Soleiðis kann tað gerast, og soleiðis verður gjørt.

Og her kann leggjast aftrat, at einki ólógligt er gjørt. Hetta er heilt og fult í tráð við skattalógina.

Hvat sigur Líkningarráðið?

Ein arbeiðstakari, sum ikki er heimahoyrandi í Føroyum og sum heldur ikki hevur fast rakstrarstað her, skal hava verið í Føroyum í minsta lagi í seks mánaðir áðrenn líkningarráðið kann seta hann í skatt. Aftan á seks mánaðir verður felagið skattað við afturvirkandi megi.

Er talan um eitt virki, sum hevur heimstað í Føroyum, sum sendir boð eftir útlenskum virki at átaka sær ávísar uppgávur.

so er hetta fólkið, sum kemur, ikki í tænastu hjá føroyska arbeiðstakaranum og tí ikki skattskyldugur í Føroyum. Tað kunnu teir vera í upp til seks mánaðir, sigur líkningarráðið.

Vit hava útvegað okkum nøvnini á eini 20 útlenskum fyrítøkum, sum av og á eru at síggja í Føroyum. Vit hava tí spurt líkningarráðið, um hesi virki lata skatt í Føroyum, men tað kunnu vit ikki fáa at vita. Líkningarráðið hevur tagnarskyldu, verður sagt.

Í arbeiði hjá arbeiðstakara í Føroyum

Lat okkum so taka triðja dømi:

Vit hava eitt minni føroyskt byggivirki, sum ikki átekur sær tær heilt stóru uppgávurnar. Hetta virki sendir neyvan boð eftir nøkrum størri sjakki, men setir heldur eina lýsing í útlenska avis og søkir eftir tveimum timburmonnum.

Viðkomandi er heppin, og tveir mans hava hug at koma til Føroya at royna seg.

Hvat sigur nú skattavaldið?

Líkningarráðið: Um eitt virki, skrásett í Føroyum, setir fólk í arbeiði, so eru hesir beinanvegin skattskyldugir og vilja fáa álágt A-skatt av øllum tí, teir vinna.

tór.

33 ár at vinna lærutíðina inn aftur

— Hetta er helst ein av orsökunum til, at ikki so nógvilja koma í læru, sigur Høgni Højgaard, formaður í Havnar Handverkarafelag

Ikki allir arbeiðstakarar vilja taka lærlingar.